

STUDIILE, ARTICOLELE, RECENZIIILE ȘI CRONICILE DIN PAGINILE „REVISTEI MUZEELOR” PRIVIND CĂRȚILE VECHE

dr. ALEXANDRU LIGOR

Regăsim în paginile „Revistei muzeelor”, în cele trei decenii de existență a acesteia, nu puține lucrări de mai mare sau mai mică întindere, fie consacrate cărților vechi, manuscrise și tipărite, românești și străine, fie referitoare, în parte, la acestea.

Printre semnatarii studiilor, articolelor, recenziilor și cronicilor de aici, alături de cei care au dedicat ani îndelungați (unii chiar o viață întreagă) studiului vechilor manuscrise și tipărituri, academicieni și profesori universitari (amintim doar pe: Dan Simonescu, Damian P. Bogdan, Virgil Cândea, Corneliu Dima-Drăgan), se află distinși cercetători din muzee și biblioteci, cu remarcabile rezultate în bibliologie. Olimpia Mitric, Maria Dulgheru, Lizica Papoiu, Eva și Iacob Mărza, Dorin Teodorescu, Cernel Tatai-Baltă, ca autori, revin de cele mai multe ori, față de alți cercetători, în cuprinsul publicației care ne preocupă. Din păcate, nume demult consacrate în studiul cărților din vechime, fie că nu se regăsesc aici, fie — altele — sunt într-o proporție mai redusă prezente, deși cercetările lor consacrate prin titlurile citate mai jos ne dovedesc a fi — și ele — fără îndoială, de reținut pentru soliditatea argumentației, pentru mesajul umanist transmis, prin rosturile instructive (Liviu Bacăru, Florian Dudaș, Veturia Jugăreanu, Ioan Cristache-Panait și nu numai). Printre autori, nu în ultimul rând, se află și redactorii revistei.

Parcursarea textelor care ne interesează ne oferă posibilitatea să constatăm varietatea aspectelor abordate de către specialiști. Dintre acestea se disting nu numai prin frecvență, prin întindere, dar și prin însemnătate, câteva subiecte. Așa, prezentarea colecțiilor de cărți vechi (inclusiv personale) sau istoricul unor instituții unde se conservă atari valori culturale și unde s-au organizat diverse sesiuni de comunicări științifice, simpozioane, conferințe și expoziții (permanente ori temporare) având ca obiect — biblio-

filia. Nu puteau lipsi, de bună seamă, dintre marile biblioteci și colecții: Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Batthyaneum sau Biblioteca Brukenthal, dintre muzee: Muzeul Tiparului din Târgoviște, Muzeul Literaturii Române, Muzeul Militar Național, Muzeul Pedagogic, Muzeul Județean Suceava, Muzeul Regiunii Porților de Fier din Drobeta Turnu Severin, Muzeul Țării Crișurilor, Muzeul Orășenesc Lipova, Colecția Muzeală Urlați (ultimele două, cu un patrimoniu de carte deosebit de important, sunt, din nefericire, mai puțin cunoscute); dintre mănăstiri și alte instituții eclesiastice: Putna, Dragomirna, Cernica, Șchei; dintre colecțiile personale, de odinioară, aceea a Stolnicului Constantin Cantacuzino, iar actuale, aceea a profesorului dr. Damian P. Bogdan; dintre institutelor de cercetare, în special, Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” din București.

În paginile revistei sunt relevate înalte rosturi culturale, naționale, ale unor personalități (autori ai cărților din vechime, cercetători, colecționari de manuscrise și tipărituri rare) cum: Dimitrie Cantemir, Constantin Brâncoveanu, Ioan Căianu, Nicolae Stoica de Hațeg, Iancu Jianu, Dinicu Golescu, Mihail Kogălniceanu, V. A. Urechia ș.a.

Unele dintre materialele publicate privesc în chip special cărțile cu valoare deosebită, necunoscute sau mai puțin știute, manuscrise (de pildă, *Caietul de modele* al lui Stan Zugravul și *Genealogia Cantacuzinilor*) sau tipărite, apoi, arta tiparului (xilografuri; breslele xilografilor; imagini reprezentative: stema țării, tipuri sociale din mediul rural sau din cel orășenesc, costume), legătura artistică de carte.

Sunt prezentate, uneori chiar detaliat, centrele tipografice românești și de altundeva.

Recenziile sau simplele semnalări ale lucrărilor recente (cataloge de cărți vechi, spre pildă, elaborate de Florian Du-

daș, Eva Mârza, Doina Drăghiciu ș.a.) ocupă și ele un loc anume în spațiul revistei. În prezentările ce se fac publicațiilor muzeelor din București și din provincie (precum: „Apulum”, „Istros”, „Mărisia”, „Memoria antiquitatis — Acta Musei Petrodavensis”, „Suceava” ș.a.) se comentează și în jurul scrierilor închinete vechilor cărți.

Câteva dintre cercetările ale căror rezultate sunt consemnate în „Revista muzeelor” au ca problematică principală ori exclusivă însemnările manuscrise și ex-librisurile.

Importante se dovedesc a fi și materialele publicate în legătură cu reuniunile științifice, mai ales sesiunea anuală cu titlul: „Valori bibliofile din patrimoniul cultural național. Cercetare și valorificare”, precum și cele privind expozițiile de carte organizate cu acest prilej.

Două capitole, poate nu tocmai suficiente reliefate în scrieri, față de rezultatele concrete obținute de către specia-

liști, privesc evidența științifică și conservarea—restaurarea colecțiilor de manuscrise și imprimate vechi (printre altele, bunăoară, sunt prezentate laboratoarele specializate din București, Craiova, Iași, Timișoara, ca și unele cărți deosebit de valoroase restaurate).

* * *

Redăm mai jos o listă cuprinzând lucrările care privesc în exclusivitate, cu prioritate ori numai tangențial, problematica vechilor cărți, materiale publicate în „Revista Muzeelor” până astăzi (1994, exclusiv). O credem folositoare. Parcurgând-o, ne putem întreba: mult, insuficient? Oricum, au rămas atâtea de spus cu privire la cărțile din vechime. În anii — foarte mulți — ce vor urma, se va găsi, fără îndoială, suficient spațiu în cuprinsul „Revistei muzeelor” și pentru noile informații asupra scrierilor și tiparului de demult, asupra rosturilor nobile ale acestora, în epocă și oricând.

- 1 — Viorica Secărescu, Din colecția de manuscrise și incunabule a Bibliotecii „Batthyaneum”, an 1965, nr. 3, pag. 250—254
- 2 — Livia Bacăru, Despre colecția de incunabule a Bibliotecii Academiei, 1966, 3, 241—245
- 3 — D. F. Minovici, Expoziția „Treizeci de incunabule din Veneția”, 1966, 3, 272
- 4 — L. Demény, Stema Moldovei în prima tipăritură românească din Transilvania, 1966, 4, 346—348
- 5 — Dr. docent Dan Simonescu, Biblioteca Stolnicului Constantin Cantacuzino, 1966, 5, 433—436
- 6 — Ion T. Dragomir, Din activitatea de cercetător, colecționar și muzeograf a lui V. A. Urechia, 1966, 5, 455—457
- 7 — Virgil Căndea, Cartea în muzeele noastre, 1967, 1, 15—20
- 8 — Veturia Jugăreanu, Proveniența colecției de incunabule a Bibliotecii Muzeului Brukenthal, 1967, 2, 172—174
- 9 — Ioana Cristache-Panait, O breaslă a xilografilor din Transilvania, 1967, 3, 221—222
- 10 — N. I. Simache, Muzeul tiparului și al cărții vechi românești din Târgoviște, 1967, 4, 344—348
- 11 — Dan Simonescu, La 150 de ani de la nașterea lui Mihail Kogălniceanu (Bibliologul, muzeologul), 1967, 5, 399—402
- 12 — Paul Păltănea, Câteva stampe inedite referitoare la orașul Galați, 1968, 1, 66—70
- 13 — Paul Cernovodeanu, Tipuri și costume pitorești bucureștene din albumul lui Henikstein (1825), 1968, 2, 162—165
- 14 — Alexandru Filipașcu, Relații despre fauna Moldovei din sec. XVII—XVIII în „Istoria

- ieroglică” de Dimitrie Cantemir, 1969, 10, 435—492
- 15 — Veturia Jugăreanu, Cartea rococo în colecția Bibliotecii Brukenthal, 1970, 1, 73—76
- 16 — Annemarie Podlipny, Caietul cu modele al lui Stan Zugrăvul, 1970, 2, 166—170
- 17 — Tereza Sinigalia, Xilografuri populare din Transilvania, 1970, 4, 340
- 18 — Dr. Vasile Drăguț, Două lucrări exemplare, 1970, 6, 558
Obs. Se referă și la „Catalogul colecției de incunabule” elaborat de Veturia Jugăreanu.
- 19 — Ion Arhip, Casa Dosoftei, 1971, 1, 52—53
Obs. Se referă și la cărțile vechi expuse la Casa Dosoftei din Iași.
- 20 — Vasile Netea, Circulația „Cazaniei” lui Varlaam în Transilvania, 1971, 4, 333—336
- 21 — M. Șipoș (a consemnat) În loc de cronică. La deschiderea Muzeului Literaturii Române, 1972, 1, 7—19
- 22 — Flaviu Sabău: Ion Heliade Rădulescu — promotor al culturii românești, 1972, 4, 329—337
- 23 — Victoria Popovici, Expoziția de incunabule, 1973, 1, 86—87
- 24 — Lizica Papoiu: Nicolae Stoica de Hațeg, un cărturar de seamă în secolul al XVIII-lea, 1973, 2, 102—103
- 25 — Lucian Chițescu, Alexandru Ligor, Dumitru Stănescu, Expoziții organizate cu prilejul aniversării a 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir. La Muzeul de Istorie al R. S. României, 1974, 1, 11—16.
- 26 — Agurița Vicoveanu, Comemorarea lui Dimitrie Cantemir la Iași, 1974, 1, 17—18

- 27 — Marcel Hodărnău, *Calendarul românesc din anul 1814*. 1976. 5. 46—48
- 28 — Ion Grigorescu, *Istoria tiparului în Oltenia*. 1977. 1. 89—90
Obs. Se referă la expoziția de carte de la Craiova.
- 29 — Corneliu Dima-Drăgan, *O legătură artistică franceză din sec. al XVIII-lea în România*. 1977. 2. 72—76
Obs. Se referă la legătura artistică a ediției Paris 1567 a operelor lui Horațiu de la BA și care a aparținut cancelarului Pierre Segurier.
- 30 — Ramiro Georgescu, *Combaterea insectelor prezente în cărți și obiecte masive din lemn cu ajutorul vidului*. 1977. 3. 18—20
- 31 — Alexandru Ligor, *Elemente de natură sau inspirație profană din gravurile cărților vechi românești cu destinație ecleziastică expuse în muzeele noastre*. 1977. 5. 71—80
- 32 — Victoria Popovici, *Expoziția „200 de ani de la nașterea lui Dinicu Golescu”*. 1977. 7. 78
Obs. Se referă la expoziția organizată la BA.
- 33 — Elena Părău, *Conservarea copertei din piele a unei cărți din secolul al XVIII-lea*. 1977. 10. 27—30
Obs. Se referă la „Prăvălioară”, Iași, 1784.
- 34 — Constandina Brezu, *Expoziția de bază — modalitate de existență a Muzeului Literaturii Române*. 1978. 1. 18—22
- 35 — Vasilica Pituț, *Colecția de carte românească veche a Muzeului Literaturii Române*. 1978. 1. 27—29
- 36 — Eugen Pavel, *Expoziția „Vechi tipărituri românești”*. 1978. 1. 85—86
Obs. Se referă la expoziția organizată la Deva (oct. 1977).
- 37 — Daniela Aurelia Ligor, Alexandru Ligor, *Țărani de pe meleagurile românești în creațiile artistice străine (sec. al XIV-lea — primele două decenii ale sec. al XIX-lea). Valorificarea acestor opere de către muzeele din R. S. România*. 1978. 3. 66—75
- 38 — Felicia Dudaș, Florian Dudaș, *Circulația unui exemplar al Paliei de la Orăștei în vestul Transilvaniei*. 1978. 7. 17—20
- 39 — Mircea Paina, *Expoziția aniversativă „Carl Linné” la Oradea*. 1978. 6. 90
- 40 — Lizica Papoiu, *Expoziția „Lupta românilor pentru libertate și independență oglindită în carte rară și documente, sec. XV—XVIII”*. 1978. 8. 78—80
- 41 — Decebal Țoca: Florian Dudaș, *„Carte veche românească în Bihor”*, Oradea, 1977. 1978. 8. 85—86 (recenzii)
- 42 — Ion Hășfălean, *Monumente ale limbii și literaturii române. Încă un exemplar al „Evangheliarului” din 1560—1561 al lui Coresi*. 1978. 10. 65—68
- 43 — Maria Stan, *Un valoros manuscris din Muzeul de Istorie al R. S. România — „Politicești luări aminte asupra Moldovei”*. 1978. 10. 69—71
- 44 — Eugen Pavel, *Evidența fondurilor de carte veche. Premise metodologice*. 1979. 2. 23—25
- 45 — Ileana Ene, *O nouă cronică românească*. 1979. 2. 77—79
Obs. Se referă la „Cronica slovenilor”, Ilicului, Misii cei de Sus și cei de Jos Misii” de Gheorghe Brancovici.
- 46 — Daniela Aurelia Ligor, Alexandru Ligor, *Portul țăranilor de la noi în câteva lucrări ale artiștilor străini tipărite în anii: 1666, 1801 și 1826*. 1979. 3. 49—60
- 47 — Eva Mărza, Ioan Mircea, *Două incunabule intrate în circuitul științific*. 1979. 4. 70—72
Obs. se referă la cărțile lui Horatius și Tortellius tipărite la Veneția în anii 1492 și, respectiv, 1495
- 48 — Elena Părău Panait, Maria Mustăț, *Aspecte privind restaurarea pergamentelor manuscrise*. 1979. 5. 38—42
- 49 — Elisabeta Mukenhaupt, *Însemnări aparținând umanistului transilvănean Ioan Căianu, aflate în colecția de carte veche a Muzeului din Miercurea Ciuc*. 1979. 6. 69—72
- 50 — Maria Dulgheru, *Ediții aldine în colecția muzeală din Urlați*. 1979. 9—10. 128—130
- 51 — Eugen Pavel, *O carte necunoscută din biblioteca Stolnicului Constantin Cantacuzino*. 1980. 10. 55—57
Obs. Se referă la cartea aflată în colecția Muzeului Județean din Deva, „Sancti Thome Aquinatis doctoris angelici ordinis praedicatorum. Comentarii in octo libros politicorum Aristotelis”, Paris, 1645.
- 52 — Gheorghe Gorun, *Cartea veche în colecția secției de istorie a Muzeului Țării Crișurilor*. 1980. 10. 85—86
- 53 — Dr. Ioana Cristache-Panait, *Pravila de la Târgoviște (1652), document al unității românești*. 1980. 1. 14—18
- 54 — Căla Manea, Elena Barutchief, *Un caz special de restaurare a unui pergament din secolul al XVI-lea*. 1981. 2. 41—46
- 55 — Damian P. Bogdan, *Despre unele tipărituri vechi românești și străine*. 1981. 3. 41—46
Obs. Se referă la cărțile din propria colecție.
- 56 — Monica Găteiu, *Despre patrimoniul de carte veche aflat la biblioteca mănăstirii Cernica*. 1981. 6. 68—73
- 57 — Căla Manea: Cezariana Bărdian, *Restaurarea prin tehnica „despicării” a unui manuscris slavon din secolul XVI*. 1981. 7. 54—61
Obs. Se referă la „Minciul” copiat și ornamentat de Pahonie, la Suceava, în 1536.
- 58 — Iacob Mărza, Florian Dudaș, *„Cazania lui Varlaam în vestul Transilvaniei”*. 1981. 8. 92—93 (recenzii)
- 59 — Dr. Alexandru Ligor, *Din colecția de carte veche a Muzeului de Istorie al R. S. România*, 1982. 2. 38—54
- 60 — Vasile Cărbăș, *Tipografiile din Oltenia în secolul al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea*. 1982. 4. 78—84
- 61 — Dr. Maria Dogaru, *Expoziția „Ideea de unitate și independență oglindită în simboluri heraldice”*. 1982. 5. 23—31.
- 62 — Constandina Brezu, *Drumul către muzeu al cărții de literatură*. 1982. 5. 36—42
- 63 — Alexandru Ligor, *Expoziția „Documente privind istoria României din colecții britanice*. 1982. 7. 22—26
Obs. Expoziția organizată la Muzeul de Artă din București cuprindea și cărți vechi.

- 64 – Emil Nicolae, Arta și tehnica tipografilor nemteni în primele decenii ale secolului al XIX-lea. 1982. 10. 75–82
- 65 – Alexandru Rădulescu, Iacob Mârza, Ex-libris-ul unui bibliofil vienez din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea în patrimoniul cultural al Bibliotecii Batthyaneum. 1983. 5. 61–64
- 66 – Lizica Papoiu, Speranța Diaconescu, Contribuție la circulația „Îndreptării legii” în Bihor. 1983. 9. 78–83
- 67 – Eva Mârza, Expoziție de carte românească veche: „Argumente ale unității culturale medievale românești la Alba Iulia”. 1984. 4. 22–26
- 68 – Radu Bagdasar, Arta tiparului bucureștean. 1984. 4. 26–31
Obs. Se referă la expoziția bucureșteană de carte.
- 69 – Alexandru Ligor, A VI-a ediție a reuniunii științifice „Valori bibliofile din patrimoniul cultural național. Cercetare și valorificare” Galați, 1984. 1984. 7. 88–89
- 70 – Rodica Rădulescu, Un exemplar necunoscut al „Genealogiei Cantacuzinilor”. 1984. 8. 54–57
Obs. Manuscris aflat în colecția Muzeului din Călărași.
- 71 – Cornel Tatai-Baltă, Considerații referitoare la imaginea xilografiată a Blajului din secolul al XVIII-lea. 1985. 2. 73–75
- 72 – Alexandru Rădulescu, Iacob Mârza, Interioare de bibliotecă în două ex-librisuri din secolul al XVIII-lea în colecția Bibliotecii Batthyaneum. 1985. 4. 75–78
- 73 – Vasile Oltean, Școala românească din Scheii Brașovului – lăcaș de iradiere culturală în țările române, mărturii documentare. 1985. 5. 65–72
- 74 – Maria Dulgheru, Tipărituri din secolul al XVI-lea în patrimoniul de valori bibliofile al județului Prahova. 1985. 6. 59–66
- 75 – Vasile Părvănescu, Expoziția „Popas în lumea cărții” la Muzeul Regiunii Porților de Fier. 1985. 6. 91
- 76 – Ion Grigorescu, „Valori bibliofile din patrimoniul cultural național. Cercetare și valorificare”. 1985. 7. 90–91
Obs. Se referă la sesiunea de la Tg. Mureș, 1985.
- 77 – Lizica Papoiu, Însemnări manuscrise în cărțile vechi românești din patrimoniul Muzeului Militar Central. 1985. 9. 85–88
- 78 – Dr. Eva Mârza, „Îndreptarea legii” în traducerea latinească a lui Petru Dobra (Exemplarul de la Biblioteca Batthyaneum – Alba Iulia). 1986. 2. 43–46
- 79 – Elena Mihu, Expoziția „Prezența și circulația cărții vechi românești în județul Mureș. Unitate și continuitate”. 1986. 3. 14–20
- 80 – Lizica Papoiu, Speranța Diaconescu, Tipărituri din secolul al XVII-lea în colecția de carte a Muzeului Militar Central. 1986. 3. 8–62
- 81 – Dr. Zoe Apostolache-Stoicescu, O carte de călătorie din secolul al XVI-lea în patrimoniul Complexului Muzeal Prahova. 1986. 8. 56–59
- 82 – Ion Grigorescu, A opta consfătuire națională de bibliofilie. 1986. 8. 90–91
Obs. Tulcea, 23–24 iunie 1986.
- 83 – Alexandrina Cinileanu, Expoziții de carte veche la Muzeul „Delta Dunării” – Tulcea, 1986. 6. 9–15
- 84 – Maria Geba, Ana-Maria Vlad, Pigmenți folosiți în ornamentarea cărților și documentelor medievale. 1987. 3. 57–59
- 85 – Eugen Denize, Maria Mihăilescu, Carte veche în fondurile bibliotecii Institutului de Istorie „Nicolae Iorga”. 1987. 4. 60–66
- 86 – Iacob Mârza, Expoziția „Tipografia de la Blaj, focar de cultură și civilizație românească (1750–1830)”. 1987. 5. 29–34
- 87 – Constantin Drăgulescu, Despre autenticitatea denumirilor dacice de plante din lucrările lui Dioscorides și Pseudo-Apuleius. 1987. 7. 73–75
- 88 – Dorin Teodorescu, Carte românească veche tipărită în Transilvania, existentă în județul Olt. 1987. 8. 56–60
- 89 – Elena Dobrotă, Cartea românească veche de pe teritoriul județului Botoșani. 1987. 9. 49–53
- 90 – Adriana Daia, Viața și dramele manuscriselor și tipăriturilor. 1988. 2. 38–44
- 91 – Dorin Teodorescu, Cărți românești vechi descoperite în județul Olt. 1988. 2. 51–53
- 92 – Cornel Tatai-Baltă, O carte dedicată învățământului românesc. 1988. 2. 93–94
- 93 – Olimpia Mitric, Expoziția „Vechi manuale școlare în colecții sucevene”. 1988. 3. 19–22
- 94 – Dorin Teodorescu, Însemnări pe cărți vechi românești existente pe teritoriul județului Olt. 1988. 3. 51–53
- 95 – Cornel Tatai-Baltă, Iacob Mârza, Cărți cu ilustrații de Rubens în Biblioteca Batthyaneum din Alba Iulia. 1988. 3. 76–89
- 96 – Dr. Alexandru Ligor, Cartea veche laică tipărită în limba română și unitatea poporului de la Carpați, Dunăre și Mare. 1988. 4. 64–68
- 97 – Simona Suceveanu, Cărți didactice românești din secolele XVIII–XIX aflate în patrimoniul cultural al județului Constanța. 1988. 6. 50–54
- 98 – Dr. Alexandru Ligor, Coordonate ale unității culturale românești în vremea lui Constantin Brâncoveanu. 1988. 7. 58–65
- 99 – Ana-Maria Vlad, Maria Geba, Studiu asupra materialelor din piele folosite în legătoria de carte veche românească. 1988. 8. 38–40
- 100 – Ion Grigorescu, „Valori bibliofile din patrimoniul cultural-național. Cercetare și valorificare”. 1988. 8. 87–88.
Obs. Se referă la cea de a IX-a ediție a sesiunii științifice.
- 101 – Paul Lică, O carte veche românească cu adnotări ale haiducului Iancu Jianu. 1988. 10. 50–51
- 102 – Alexandru Ligor, Cartea veche românească și rațiunea expunerii sale în muzee. 1988. 10. 52–60

- 103 – Olimpia Mitric, Patrimoniul de carte veche românească din județul Suceava. 1988. 9. 43–50
- 104 – Constantin Drăgulescu, Contribuții la istoria botanicii populare românești. 1988. 9. 80–84
Obs. Cu referiri la vechile cărți românești și străine.
- 105 – Aneta Sârbu, De la atelier la fabrică în industria pielăriei sebeșene. 1988. 9. 85–89
Obs. Cu referiri asupra atelierelor unde se prelucrau pieile și pentru legătura de carte.
- 106 – Ecaterina Țărălungă, Dimitrie Cantemir – geograf. 1988. 10. 61–64
- 107 – Mihaela Popa, Laboratorul de patologie și restaurare a cărții al Bibliotecii Centrale de Stat. 1989. 1. 53–58
- 108 – Ileana Ene, În universul manuscriselor și al cărților rare. 1989. 1. 90
Obs. Se referă la sesiunea științifică de la BA (28–29 oct. 1988).
- 109 – Maria Dulgheru, Ruxandra Ionescu, Un incunabul în fondul de valori bibliofile prahovean. 1989. 3. 50–52
- 110 – Florian Dudaș, Danii voievodale de carte românească în Transilvania. 1989. 3. 60–64
- 111 – Elena Rodica Colta, Circulația tipăriturilor cantacuzine și brâncovenesti în județul Arad. 1989. 3. 65–69
- 112 – Vasile Părvănescu, Contribuții la istoricul bibliotecii documentare a Muzeului Regiunii Porților de Fier din Drobeta Turnu Severin. 1989. 4. 82–87
- 113 – Viorica Aghițoaie, Laboratorul zonal de restaurare și conservare Timișoara – factor activ de redare în circuitul expozițional a pieselor de patrimoniu. 1989. 6. 30–37
- 114 – Maria Geba, Coordonate ale activității laboratorului zonal de restaurare – conservare Iași. 1989. 7. 54–61
- 115 – Dorin Teodorescu, Considerații asupra prețului cărții vechi românești din județul Olt în anii 1733–1850. 1989. 7. 78–83
- 116 – Adrian-Silvan Ionescu, A X-a ediție a simpozionului „Valori bibliofile din patrimoniul cultural național. Cercetare și valorificare”. 1989. 7. 86–88
- 117 – Elena Rodica Colta, Expoziție permanentă bibliofilă la Muzeul Orășenesc Lipova. 1989. 9–10. 10–14
- 118 – Elena Ene, Din istoricul Muzeului Literaturii Române. 1989. 9–10. 111–113
- 119 – Maria Zisu, Laboratorul zonal de conservare și restaurare din Craiova. 1990. 1. 14–18
- 120 – Olimpia Mitric, Valori patrimoniale în fondurile bibliotecii Muzeului Județean de Istorie din Suceava. 1990. 1. 21–22
- 121 – Olimpia Mitric, Însemnări pe cartea veche existentă în colecțiile județului Suceava. 1990. 2. 43–47
- 122 – Eva Isac, Corina Fulger, Expoziția de icoane și carte veche de la Muzeul Județean Gorj. 1990. 5. 8–11
- 123 – Dr. Alexandru Ligor, Cercetarea cărților vechi ca mărturie ale bogăției culturale și ale relațiilor externe românești. 1990. 11–12. 37–39
- 124 – Ileana Ene, Un monument important al limbii și unității românilor: „Noul Testament” de la Bălgrad – 1648. 1990. 11–12. 123–124
- 125 – Dr. Eva Mârza, Doina Dregheciu, Expoziția „Alba Iulia și Blajul – vechi centre tipografice”. 1991. 2. 12–13
- 126 – Sofia Știrban, Expoziția „Restaurarea – știință și creație”. 1991. 2. 14–15
Obs. Se referă la expoziția de la Muzeul Unirii din Alba Iulia (1990).
- 127 – Ion Grigorescu, Manifestări muzeale închinat Marii Uniri. 1991. 2. 65–66
Obs. Se referă la sesiunea „Valori bibliofile” (Alba Iulia, 1990).
- 128 – Dr. Alexandru Ligor: Eva Mârza, Doina Dregheciu, „Cartea românească veche în județul Alba. Sec. XVI–XVII. Catalog”. Editura Episcopiei Ortodoxe Alba Iulia, 1989, 270 pag. – ilustr. 1991. 2. 79
- 129 – Sofia Știrban; Alexandru Știrban, Restaurarea unui manuscris de secol XVI. 1991. 3. 33–37
- 130 – Olimpia Mitric, Mari deținători de valori bibliofile din județul Suceava: Mănăstirea Dragomirna. 1991. 3. 68–72
- 131 – Sofia Știrban, Consolidarea și restaurarea unui fragment din „Tetraevnagheul” slavoroman, Sibiu, 1551–1553. 1991. 4. 36–38
- 132 – Maria Dulgheru, Expoziția „Tipărituri izivene”. 1992. 1. 16–17.
Obs. Se referă la expoziția organizată la Casa Domnească din Brebu (1991). Cu catalog.
- 133 – Adrian-Silvan Ionescu, Constanța, Mangalia și ținuturile dobrogene în memorialul de front al lui Héc tor de Béarn (1828). 1992. 1. 42–52
- 134 – Simona Suceveanu, Expoziția bibliofilă „Idea de unitate și continuitate reflectată în cartea românească veche aflată în patrimoniul constantean”. 1992. 2. 19–22
- 135 – Victoria Popovici, Muzeul Pedagogic: ce a fost, ce este, ce ar trebui să fie. 1992. 2. 29–32
- 136 – Ana Andreescu, Elemente de grafică de carte din perspectivă istorică. 1992. 2. 55–56
- 137 – Olimpia Mitric, Cartea românească veche în Biblioteca Mănăstirii Putna. 1992. 3. 67–69
- 138 – Maria Dulgheru, O tipăritură venețiană din secolul al XV-lea în patrimoniul de valori bibliofile al județului Prahova. 1992. 4. 54–55
- 139 – Victoria Popovici, Manuscrise și cărți rare din secolele XV și XVI. 1992. 4. 78
Obs. Se referă la colecții de carte din străinătate.
- 140 – Vasilica Pituț, Contribuții la Bibliografia Românească Veche. 1993. 3. 59
- 141 – I. Pânzar: Olimpia Mitric, „Cartea românească veche în județul Suceava”. Catalog, vol. II, 1993. 1993. 3. 79